

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۰۵۱۹۸۰۴۴۰ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۲۲ فروردین ۱۴۰۲ • ۲۰ رمضان ۱۴۴۴ • ۱۱ آوریل ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۲۹ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۵ • اذان مغرب ۱۸:۴۶
اذان صبح فردا ۴:۲۰ • طلوع آفتاب ۵:۴۶

شرق

روزنامه

دیالوگ روز

لانسی - ایтан راکی - ۲۰۲۱

میر لانسکی (هاروی کایتل): میر لانسکی، وقتی پولت رو از دست می‌دی، هیچی از دست ندادی.

وقتی سلامتت رو از دست می‌دی، به چیزی رو از دست دادی.

وقتی شخصیتت رو از دست می‌دی، همه‌چی رو از دست دادی.

رنجی که از ۲۰۰ روز گذشت

یک یابیز و یک زمستان و تقریبا یک ماه از بازداشت نیلوفر حامدی و الهه محمدی دو روزنامه‌نگار اجتماعی روزنامه‌های شرق و هم‌میهن می‌گذرد. روزنامه‌نگارانی که پس از ماجرای مرگ مهسا امینی بازداشت شده‌اند و هنوز تکلیف پرونده آنها مشخص نشده و برای آنها وثیقه‌ای در نظر گرفته نشده است که بتوانند آزاد شوند. در این ۲۰۰ روز اظهارنظرهای متعددی از سوی مقامات عالی‌رتبه مطرح شده است که می‌توانست گروه‌گشای وضعیت این دو روزنامه‌نگار باشد. پیش از عید و سال نوروزنامه‌نگاران نامه و درخواستی برای مرخصی و آزادی این دو روزنامه‌نگار منتشر کردند. همچنین انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران نیز درخواستی در همین زمینه منتشر کرده بود. درباره وضعیت این دو روزنامه‌نگار بارها خانواده، همکاران و هم‌صنفی‌هایشان از مقامات قضائی و عالی‌رتبه درخواست رسیدگی داشته‌اند.

مدیران مسئول دو روزنامه هم‌میهن و «شرق» بارها تاکید کرده‌اند فعالیت‌های آنها در راستای حرفه روزنامه‌نگاری و فقط

برای پوشش اخبار در روزنامه‌های محل فعالیتشان و زیر نظر آنها انجام شده است.

در چند روز گذشته دوستان و همکاران نیلوفر حامدی نیز در متن‌هایی به ۲۰۰ روزه‌شدن این بازداشت موقت اشاره کردند. آنها با انتشار دستبندهایی که حامدی از زندان برایشان به عنوان عیدی فرستاده بود، نوشته بودند: «این دستبندها نشانه عشق است و دلنتگی... در یک روز چهارشنبه ملاقات، نیلوفر آنها را از زیر شیشه به همسرش رسانده تا بین ما و فرزندان ما تقسیم کند؛ بر اساس تصورش از هرکدام از ما رنگی انتخاب کرده و برایمان فرستاده... ما فکر می‌کنیم به اشک‌های احتمالی او وقتی که به ما فکر کرده و تارها و پودها را به هم کره زده، ما به تپش قلبش فکر می‌کنیم وقتی که کمره می‌زده و به یک خنده جمعی فکر می‌کرده...

به بازکردن جعبه شیرینی در روزنامه، به فریادهای از سر شادی‌مان و ...

به شجریان که صدایش را در تحریریه پخش می‌کرد و به هر

چیزی که او را به ما متصل می‌کند...».

همچنین الناز محمدی خواهر الهه محمدی هم با اشاره به دستبندهایی که خواهرش هر بار می‌فرستد، نوشته است: «و من هر روز، هزاران بوسه به گره‌هایی می‌زنم که تو در سکوت و دل‌گرفتگی زندان به هم می‌زنی.»

نیلوفر حامدی ۳۱ شهریور و الهه محمدی در هفته اول مهر سال ۱۴۰۱ هر دو در تهران بازداشت شدند. آنها در تاریخ ۲۷ آذرماه از بند ۲۰۹ زندان اوین به فرچک منتقل شدند. وکیل آنها محمدعلی کامفیروزی در تاریخ ۲۴ آذر ۱۴۰۱ بازداشت و پس از بیش از ۳۰ روز آزاد شد و دیگر امکان وکالت برای آنها را نداشت. در این مدت برای الهه محمدی و نیلوفر حامدی دادگاهی برگزار نشده و حتی وکیل جدیدشان پرونده آنها را نخوانده است. حامدی و محمدی از افراد شناخته‌شده و حرفه‌ای روزنامه‌نگاری ایران هستند؛ آنها هر دو در تابستان سال پیش از سوی انجمن صنفی روزنامه‌نگاران به‌عنوان گزارشگران برتر شناخته شدند و به‌تازگی نیز بنیاد نمن در دانشگاه هاروارد جایزه لوئیس لیون در

• مراسم احیای نوزدهم ماه رمضان هم‌زمان با شب ضربت خوردن مولای متقیان امام علی(ع) و نخستین شب از لیالی بر فیض قدر در بیمارستان کودکان حضرت علی اصغر برگزار شد. عکس: حسن شیروانی / ایرنا

بازداشت برخی از همکاران از سوی دیگر جامعه رسانه‌ای کشور را با دشواری‌های بی‌سابقه‌ای برای انجام وظیفه خود روبه‌رو کرد. با وجود این شرایط، همکاران ما با استفاده از تمام روزه‌های موجود به تلاشی تحسین‌برانگیز برای آگاهی‌بخشی دست زدند و تا آنجا که ممکن بود کار خود را پی گرفتند. حوادث سال گذشته نشان داد که همچنان باید حل بحران رسانه‌ای را مقدم بر حل سایر بحران‌های جامعه ایران دانست و درعین‌حال نشان داد که وجود رسانه‌های مستقل و روزنامه‌نگاران مستقل و شجاع تا چه حد ارزشمند است.»

امید که در آستانه عید فطر فرصتی برای آزادی روزنامه‌نگاران در بند مانند الهه محمدی، نیلوفر حامدی و ویدا ربانی فراهم شود.

سال ۲۰۲۳ برای «وجدان و صداقت در روزنامه‌نگاری» را به آنها اهدا کرده است. پس از ماجراهای شهریور ۱۴۰۱، روزنامه‌نگاران و خبرنگاران تحت فشار شدیدی قرار داشتند و به گزارش انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران بیش از صد نفر در گوشه و کنار ایران مورد بازداشت و بازجویی و احضار قرار گرفتند. هرچند پس از عفو رهبری پرونده بسیاری از آنان بسته شد و در مواردی وثیقه‌های نقدی‌شان به آنها برگردانده شد. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران در متنی درباره مشکلات متعددی که در سال گذشته برای روزنامه‌نگاران پیش آمده بود، نوشت: «سال گذشته سال سخت‌تری برای روزنامه‌نگاران بود. مشکلات معیشتی، بی‌کاری و نبود امنیت شغلی از یک سو و محدودیت و

تحلیل

نمایشگاه قرآن و چند نکته

حسین نوری نیا

بعد از چند سال به نمایشگاه قرآن رفتم؛ نمایشگاهی که تلاش دارد فضایی متناسب با ماه رمضان فراهم آورد. فضای شبستان مصلای امام خمینی و رواق‌های جانبی آن به نمایشگاه و فضاهای باز به فروش انواع خوراکی‌ها و برخی صنایع دستی عشایری اختصاص دارد. غیر از بخش کتاب و بخش عفاف و حجاب، دیگر بخش‌ها در داخل شبستان است. هنوز نمی‌دانم در کدام کشور اسلامی، شبستان مصلای نماز جمعه را این‌طور تغییر چهره می‌دهند و آن را از فضایی معنوی به فضایی با پخش انواع موسیقی، سروصداهای متفاوت که در کلیت‌ش نامفهوم است و هیچ پیامی را انتقال نمی‌هد و به بازار و محل دادوستد تبدیل می‌کنند.

در نمایشگاه قرآن همه‌چیز هست. از همان ابتدا که کام در شبستان می‌گذاری، نمادی از دعوت به فضایی متفاوت برای مواجهه با قرآن نمی‌بینی. در طول مسیر بازدید از نمایشگاه نیز نمادهای قرآنی کمتر به چشم می‌آید. البته پیش از ورود به شبستان در بخش کتاب، انواع قرآن و کتب ادعیه به‌ویژه قرآن‌های نفیس و کتاب‌های مذهبی مخصوصا در بخش کودک دیده می‌شود که نشان می‌دهد در این سال‌ها سرمایه‌گذاری خوبی برای انتشار داستان‌های مذهبی برای سنین مختلف شده است. غرفه عفاف و حجاب هم بیرون شبستان است که برای خود بازاری است از انواع پوشاک و شلوغی غرفه فروش پارچه چادر سیاه.

در داخل شبستان که فاقد دکورآرای جذاب مرتبط با قرآن است، غرفه‌های قرآنی لابه‌لای غرفه‌های دیگر جای گرفته‌اند. کوبی همه‌چیز با عجله و در لحظه آخر برپا شده است. غرفه آموزش نوین قرآن، خطاطی، هنرهای تجسمی با مضامین قرآنی که بسیار چشم‌نواز هستند، حضور شورای عالی قرآن با چند رحل و قرآن و قرانت قرآن که در آن سروصداها و تنوع موجود کم است، گروه‌های دانش‌بنیان و محصولات قرآنی‌شان که جاذبه چندانی ایجاد نکرده‌اند، نمایشگاه آستان قدس رضوی از قرآن‌های خطی که در میانه آن قرآن منسوب به حضرت علی(ع) دیده می‌شود و هدیه چند گرم نمک بسته‌بندی‌شده تبرک امام رضاع) و پرچم و شمعدان‌گردانی خادمان حرم در میان غرفه‌ها و حرکت جمعی خلق‌الله پشت سر آنان و رادیو قرآن و خبرگزاری قرآنی که در جمع کوچک خودشان فرورفته‌اند، مجموع نقاطی است که به نوعی با قرآن ارتباط پیدا می‌کنند. شاید مجموع این فضاها به یک چهارم نمایشگاه هم نرسد.

بقیه سالن غیر از فضایی که برای اقامه نماز در نظر گرفته شده است، به غرفه‌هایی اختصاص دارد که بخشی از آن سرگرم‌کننده هستند. اجرای سرود توسط گروه دختران و گروه پسران به صورت جداگانه که با استقبال مردم مواجه است، مهتا بنت با دوربین‌های سه‌بعدی و صف جداگانه مردان و زنان برای بر چشم زدن دوربین که شوق برخی را برانگیخته است. ماکت کعبه که مردم عمدتا در کنار آن عکس می‌گیرند. بخش نوجوان با بازی‌های کامپیوتری، نوجوانان را که در نمایشگاه حضور کم‌رنگی دارند به سوی خود کشانده است. هنرهای نمایشی هم برای خود جایی یافته است؛ از پرده‌خوانی توسط یک روحانی تا برگزاری نمایش کودک با مجری‌گری یک روحانی و قصه‌خوانی برای کودکان توسط هنرمندان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. در فضای خانه‌ای کاهگلی با عنوان جلسات خانگی قرآن که سه اتاق است، جلسه‌ای

برگزار نمی‌شود. در هر اتاق فردی به نکاتی اشاره می‌کند و مردم سرپا گوش

می‌دهند و از سوی دیگر خارج می‌شوند. فردی برای خانواده‌ها از ضرورت حجاب و آیه جلاییهن برای زنان محجبه می‌گوید و از آنجا به اتاق قرآن که نکاتی کوشزد می‌شود و سپس اتاق دفاع مقدس هدایت می‌شوند که پانتومیم پدر شهیدی اجرا می‌شود. جایی دیگر غرفه تبلیغ ازدواج آسان است با یک عروس و داماد جوان در بالای مجلس و مردمی که روی صندلی نشسته‌اند و مبلغی که درباره ازدواج آسان می‌گوید. در گوشه‌ای دیگر میزی گذاشته‌اند و یک روحانی پشت آن مشاوره طب سنتی می‌دهد و در آن فضا طوری می‌نماید که کوبی طب قرآنی و اسلامی است. یادم می‌آید جمله آیت‌الله جوادی‌آملی را که گفته بود طب اسلامی نداریم. فضایی به فرزندآوری با چندین غرفه اختصاص دارد که در آن سایت «همدم» هم معرفی می‌شود و ابتدای آن پوستری بدسلیقه گذاشته‌اند از تصویر زنی محجبه با صورتی قرمز که با یک رحم پوشیده شده و زیر آن نوشته شده کاهش رشد جمعیت ایران به نفع کیست؟ و در پاسخ جمله‌ای از برژنسکی آورده که «از فکرکردن به حمله پیش‌دستانه علیه تأسیسات هسته‌ای ایران اجتناب کنید و گفت‌وگوها با تهران را حفظ کنید. بالاتر از همه، بازی طولانی مدتی را انجام دهید چون زمان، آمارهای جمعیتی و تغییر نسل در ایران به نفع رژیم کنونی نیست». اما دریغ از یک نمودار دقیق از پیش‌بینی جمعیت ایران در ۵۰ سال آینده و پوستری برای تبیین عوامل داخلی کاهش رشد جمعیت.

در گوشه‌ای دیگر اتاقک‌های کوچکی درست کرده‌اند برای مشاوره‌های مذهبی که در هر اتاقک یک روحانی نشسته است و هرکسی می‌تواند به یکی از آنها وارد شود و پرسش خود را مطرح کند. بخش فروش اسباب‌بازی هم محوطه بزرگی را به خود اختصاص داده و مورد استقبال است. و بخشی که کمتر از آن استقبال می‌شود با عنوان دختران و زنان با مجموعه‌ای از بوسترهای دوگانه‌ساز است؛ کاری از مؤسسه فرهنگی، هنری، کاربردی خبیر که نشان می‌دهد زن در فرهنگ غربی پست و بی‌مقدار و وسیله لذت‌جویی و عصیانگر گمراه و در فرهنگ اسلامی در بالاترین جایگاه انسانی ایستاده است. در این بوسترهای دوگانه‌ساز جملاتی از قرآن کریم، حضرت رسول، برخی امامان معصوم، رهبران انقلاب در کنار جملاتی از فلاسفه و فمینیست‌های غربی آورده شده است. کاملا مشخص است که این جملات طوری گزینش شده‌اند که تقابل دنیای غرب و اسلام درباره زن با هدف نشان‌دادن پست‌بودن زن در غرب به تصویر کشیده شود. درباره روسو که چند بوستر به جملات او اختصاص دارد و با پیامبر اسلام مقایسه شده، به کتاب «امیل» او اشاره شده، در صورتی که در کتاب «اعترافات» روسو می‌توان چهره‌ای دیگر از زن را یافت و زن را در نگاه او نبض زندگی و مایه حیات دید. این نوع نگاه گزینشی را می‌توان خطای روش‌شناختی تهیه‌کنندگان بوسترها در القای مقاصد ایدئولوژیک دانست. علاوه بر اینکه چرا باید آیه‌ای از قرآن یا جمله‌ای از پیامبر در کنار جمله‌ای از فیلسوف غربی یا فمینیست غربی برای مقایسه بنشیند. این دو چگونه هم‌وزن تشخیص داده شده‌اند؟

نکته مهم دیگری که این نمایشگاه نشان می‌دهد، شکاف و فاصله ایجادشده با بخش بزرگی از جامعه است. نمایشگاه توانسته است مانند چندین سال پیش افراد و خانواده‌هایی با سبک‌های گوناگون زندگی را به خود جلب کند و به نظر می‌رسد طی این سال‌ها، اقتدار اجتماعی مخاطبانش محدودتر شده است. مخاطبان این نمایشگاه تقریبا یک‌دست هستند. به نظر می‌رسد نمایشگاه به نوعی طراحی و اجرا شده است که گروه‌های خاصی را به عنوان هدف جذب کند و نسبت به بخش بزرگی از جامعه و تحولات اجتماعی سال‌های اخیر بی‌توجه است. نمایشگاه قرآن باید جایی می‌بود که اقشار گوناگون اجتماعی می‌توانستند ذیل یک محور و موضوع در مکانی واحد گرد هم آیند.